

FAGYÁLLÓ LEPKÉK

Nincs még egy állatcsoport, melynek valamely szerve annyira az állat legjellegzetesebb testrészévé vált volna, mint a lepkeszárny, melyet szinte nem is nevezhetünk testrésznek – a szárny maga a lepke. A szárnyaitól megfosztott lepke többé nem lepke már; inkább hasonlít lárvához, bogárhoz, valamiféle „féreghez”

De mint a természetben mindenütt, itt is vannak kivételek. A téliaraszolók népes csoportja kétszeresen is az! Nem melengető napsütésben vagy enyhé éjszakákon, hanem a tél kezdetén és végén, nem ritkán a téli hónapokban élnek világukat, amikor a többi „tisztességes” rovar pete, lárva, báb vagy imágó alakban telet. Ráadásul este kelnek szárnyra – mármint a hímek –, mikorra a rövid nappalok után már ugyancsak lehűl a levegő. A nőstények nem repülnek, hanem nehézkesen mászkálnak, lévén, hogy elcsökevényesedett szárnyuk miatt röpképtelenek. Ezek az állatok valóban nem „lepkeszerűek”.

A lepkefajokon belül az ivarok számaránya nem egyforma, a hímeké általában meghaladja a nősté-

nyekét. Ha a hímek és a nőstények egyaránt jól repülnek, a számbéli eltérés csekély: ez a helyzet a szenderek és a nappali lepkek zöménél. Viszont minél nehezkesebb mozgású, repülésre kevésbé alkalmas a nőstény, annál több hím jut egyőjükre. A röpképtelen, elcsökevényesedett szárnyú nőstények esetében aránytalanul magas a hímek száma a nőstényekéhez képest. Ennek magyarázata egyszerű: minél rosszabbul repül a nőstény – vagy szinte nem is mozog –, annál kisebb eshetőség van az ivarok találkozására. Ezt a hátrányt egyenlíti ki a sok hím, és így megnövekszik annak az esélye, hogy a nőstény mozgásképtelensége ellenére létrejöjjön a faj fennmaradása érdekében oly fontos találka. A hím és a nőstény is általában fejfelé ül a fa-

A KIS TÉLIARASZÓLÓ

(Operophtera brumata) nőstényének jól látható a szárnycsökevénye

SZÁRNYATLAN, NAGY TÉLIARASZÓLÓ

(Erannis defoliaria) nőstény

SZEXTORNA
Sárgás téliaraszoló
(*Agriopsis marginaria*)

HÓOLVADÁSKOR MEGJELENNEK AZ ELSŐ LEPKÉK
Sárgás téliaraszoló hímje

törzseken, bokrokon, de a hím párosodáskor megfordul, mintegy fejjel lefelé lóg. A nőstény nem sokkal az aktus után lerakja petéit. Az imágók csakhamar elpusztulnak, a rövid életükhöz szükséges anyagokat, energiát még hernyókorukban halmozják fel testükben, ezt használják fel és bontják le aztán. A kifejlett állatok pödörnyelve például elcsökevényesedett, és nem is táplálkoznak.

Amikor a téliaraszolók „népes” csoportjáról beszélünk, nem fajok sokaságára, hanem egyes fajok időnkénti tömeges fellépésére, gradációjára gondolunk. Különösen a tél kezdetén rajzó lepkék következő évi hernyónemzedéke okozhat károkat a fák lombzatában. Ilyen tekintetben a kis és a nagy téliaraszoló (*Operophtera brumata* és *Erannis defoliaria*) híre a legrosszabb.

SZÖVEG ÉS KÉP: VOJNITS ANDRÁS

A LEPKÉK PECHÉRE

a farkaspókok is jól bírják a hideg, téli éjszakákat. Az áldozat egy kis téliaraszoló nőstény

*Küldtek már el
melegebb éghajlatra?*

EGZOTIKUS EMIGRÁNSOK

**FEBRUÁR 28-TÓL MINDEN SZOMBATON ÉS VASÁRNAP
20:00-TÓL AZ OZONENETWORK TÉVÉ MŰSORÁN**

OzoneNetwork
A környezetbarát tévé